HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

22 noiembrie 2017 *

„Recurs – Mediu – Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 – Clasificarea, etichetarea și ambalarea anumitor substanțe și amestecuri – Regulamentul (UE) nr. 944/2013 – Clasificarea substanței smoală, gudron de huilă, temperatură înaltă – Categorii de toxicitate acvatică acută (H400) și de toxicitate acvatică cronică (H410) – Obligația de diligență – Eroare vădită de apreciere”

În cauza C-691/15 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 17 decembrie 2015,

Comisia Europeană, reprezentată de K. Talabér-Ritz și de P.-J. Loewenthal, în calitate de agenți,

recurentă,

susținută de:

Regatul Danemarcei, reprezentat de C. Thorning și de N. Lyshøj, în calitate de agenți;

Republica Federală Germania, reprezentată de T. Henze, de J. Möller și de R. Kanitz, în calitate de agenți;

Regatul Țărilor de Jos, reprezentat de M. Bulterman, de C. S. Schillemans și de J. Langer, în calitate de agenți,

intervenientе în recurs,

celelalte părți din procedură fiind:

Bilbaína de Alquitranes SA, cu sediul în Luchana-Baracaldo (Spania);

Deza a.s., cu sediul în Valašské Meziříčí (Republica Cehă);

Industrial Química del Nalón SA, cu sediul în Oviedo (Spania);

Koppers Denmark A/S, cu sediul în Nyborg (Danemarca);

Koppers UK Ltd, cu sediul în Scunthorpe (Regatul Unit);

Koppers Netherlands BV, cu sediul în Uithoorn (Țările de Jos);

Rütgers basic aromatics GmbH, cu sediul în Castrop-Rauxel (Germania);

* Limba de procedură: engleza.

Rütgers Belgium NV, cu sediul în Zelzate (Belgia);

Rütgers Poland sp. z o.o., cu sediul în Kędzierzyn-Koźle (Polonia);

Bawtry Carbon International Ltd, cu sediul în Doncaster (Regatul Unit);

Grupo Ferroatlántica SA, cu sediul în Madrid (Spania);

SGL Carbon GmbH, cu sediul în Meitingen (Germania);

SGL Carbon GmbH, cu sediul în Bad Goisern am Hallstättersee (Austria);

SGL Carbon, cu sediul în Passy (Franța);

SGL Carbon SA, cu sediul în La Coruña (Spania);

SGL Carbon Polska S.A., cu sediul în Racibórz (Polonia);

ThyssenKrupp Steel Europe AG, cu sediul în Duisburg (Germania);

Tokai erftcarbon GmbH, cu sediul în Grevenbroich (Germania),

reprezentate de K. Van Maldegem, de C. Mereu și de M. Grunchard, avocats, și de P. Sellar, advocate,

reclamante în primă instanță,

Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA), reprezentată de N. Herbatschek, de W. Broere și de M. Heikkilä, în calitate de agenți;

GrafTech Iberica SL, cu sediul în Pamplona (Spania), reprezentată de C. Mereu, de K. Van Maldegem și de M. Grunchard, avocats, și de P. Sellar, advocate,

interveniente în primă instanță,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul C. G. Fernlund (raportor), președinte de cameră, și domnii A. Arabadjiev și E. Regan, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: domnul I. Illéssy, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 iunie 2017,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 septembrie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Comisia Europeană solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2015:767), prin care s-a anulat Regulamentul (UE) nr. 944/2013 al Comisiei din 2 octombrie 2013 de modificare, în vederea adaptării la progresul tehnic și științific, a Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor (JO 2013, L 261, p. 5, denumit în continuare „regulamentul în litigiu”), în măsura în care acesta clasifică substanța smoală, gudron de huilă, temperatură înaltă (CE nr. 266-028-2, denumită în continuare „CTPHT”) printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 1272/2008

2 Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 (JO 2008, L 353, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 286/2011 al Comisiei din 10 martie 2011 (JO 2011, L 83, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1272/2008”), enunță, în considerentele (4)-(8):

„(4) Comercializarea substanțelor și a amestecurilor reprezintă nu numai un aspect al pieței interne, ci și al pieței mondiale. În consecință, întreprinderile ar trebui să beneficieze de armonizarea globală a regulilor privind clasificarea și etichetarea și de consecvența între regulile privind clasificarea și etichetarea în vederea livrării și a utilizării, pe de o parte, și regulile privind transportul, pe de altă parte.

(5) În vederea facilitării comerțului mondial, protejându-se totodată sănătatea umană și mediul, la nivel internațional, în cadrul structurilor Organizației Națiunilor Unite (ONU), au fost formulate, în decursul unei perioade de 12 ani, criterii armonizate de clasificare și etichetare, ceea ce a condus la apariția Sistemul Global Armonizat de Clasificare și Etichetare a Chimicalelor (denumit în continuare «GHS»).

(6) Prezentul regulament succede numeroaselor declarații prin care Comunitatea și-a confirmat intenția de a contribui la armonizarea globală a criteriilor de clasificare și etichetare, nu numai la nivelul ONU, ci și prin includerea în legislația comunitară a criteriilor GHS convenite la nivel internațional.

(7) Beneficiile pentru întreprinderi vor crește pe măsură ce tot mai multe țări din lume vor adopta în legislațiile naționale criteriile GHS. Comunitatea ar trebui să joace un rol primordial în cadrul acestui proces pentru a încuraja alte țări să procedeze în mod similar și cu scopul de a oferi industriei comunitare avantajul competitivității.

(8) În consecință, este esențială armonizarea dispozițiilor și a criteriilor de clasificare și etichetare a substanțelor, a amestecurilor și a anumitor articole în cadrul Comunității, luând în considerare criteriile de clasificare și regulile privind etichetarea ale GHS, având totodată la bază experiența dobândită timp de 40 de ani prin punerea în aplicare a legislației comunitare privind chimicalele și menținând nivelul de protecție obținut prin intermediul sistemului de armonizare a clasificării și etichetării, prin clasele de pericol la nivel comunitar încă neincluse în GHS, precum și prin intermediul regulilor actuale de etichetare și ambalare.”

3 Anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008, care prezintă, printre altele, criteriile de clasificare în clasele de pericol și diferențierile acestora, se compune din cinci părți. În cadrul părții 4 din această anexă, punctul 4.1.3, intitulat „Criterii de clasificare a amestecurilor”, are următorul cuprins:

„4.1.3.1. Sistemul de clasificare a amestecurilor cuprinde toate categoriile de clasificare care sunt utilizate pentru substanțe, respectiv categoria 1 de toxicitate acută și categoriile 1-4 de toxicitate cronică. Pentru a utiliza toate datele disponibile în scopul clasificării pericolelor pentru mediul acvatic prezentate de un amestec, se aplică următoarea ipoteză, după caz:

«Componentele relevante» ale unui amestec sunt acele componente clasificate în categoria 1 de toxicitate acută sau categoria 1 de toxicitate cronică și prezente într-o concentrație de cel puțin 0,1 % (greutate/greutate), precum și cele clasificate în categoria 2 de toxicitate cronică, în categoria 3 de toxicitate cronică sau în categoria 4 de toxicitate cronică și prezente într-o concentrație egală cu sau mare de 1 % (greutate/greutate), cu excepția cazului în care se poate presupune [ca în cazul componentelor foarte toxice (a se vedea 4.1.3.5.5.5)] că un component prezent într-o concentrație mai mică poate fi totuși relevant pentru clasificarea amestecului în ceea ce privește pericolele pentru mediul acvatic. În general, pentru substanțele clasificate în categoria 1 de toxicitate acută sau 1 de toxicitate cronică, concentrația care trebuie luată în considerare este (0,1/M) %. (Pentru explicații privind factorul M, a se vedea secțiunea 4.1.3.5.5.5.)

4.1.3.2. Clasificarea pericolelor pentru mediul acvatic se face secvențial și depinde de tipul de informații disponibile pentru un anumit amestec și componentele acestuia. Figura 4.1.2 ilustrează procesul care trebuie urmat.

Elementele abordării secvențiale includ:

– clasificarea pe baza amestecurilor testate;

– clasificarea pe baza principiilor de corelare;

– metoda «însumării componenților clasificați» și/sau aplicarea unei «formule de aditivitate».”

4 Punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008, intitulat „Metoda însumării”, prevede:

„4.1.3.5.5.1.1. În cazul categoriilor 1-3 de toxicitate cronică, criteriile de toxicitate diferă printr-un factor de 10 de la o categorie la alta. Substanțele clasificate într-un spectru de toxicitate ridicată contribuie, prin urmare, la clasificarea unui amestec într-un spectru mai scăzut. Prin urmare, calcularea acestor categorii de clasificare trebuie să țină seama de contribuția oricărei substanțe clasificate în categoria 1, 2 sau 3 de toxicitate cronică.

4.1.3.5.5.1.2. Atunci când un amestec conține componente clasificate ca aparținând categoriei de toxicitate acută 1 sau cronică 1, trebuie să se aibă în vedere că aceste componente, atunci când prezintă o toxicitate acută sub 1 mg/l și/sau toxicitate cronică sub 0,1 mg/l (dacă nu sunt rapid degradabile) și 0,01 mg/l (dacă sunt rapid degradabile), contribuie la toxicitatea amestecului chiar și la o concentrație redusă. Ingredientele active din pesticide, dar și alte substanțe, precum compușii organometalici, au frecvent o astfel de toxicitate acvatică ridicată. În aceste condiții, aplicarea limitelor de concentrație generice normale conduce la o „subclasificare” a amestecului. Prin urmare, se vor aplica factori multiplicatori pentru a reprezenta componentele foarte toxice, astfel cum se arată la secțiunea 4.1.3.5.5.5.”

5 În ceea ce privește amestecurile de componente foarte toxice, punctul 4.1.3.5.5.5.1 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 prevede:

„Componentele din categoria 1 de toxicitate acută și 1 de toxicitate cronică sub 1 mg/l și/sau toxicități cronice sub 0,1 mg/l (dacă nu sunt rapid degradabile) și 0,01 mg/l (dacă sunt rapid degradabile) contribuie la toxicitatea amestecului chiar și la o concentrație redusă și, în mod normal, au o pondere ridicată în aplicarea metodei de însumare a clasificărilor. Atunci când un amestec conține componente clasificate în categoria 1 de toxicitate acută sau cronică, se aplică una dintre cele de mai jos:

– abordarea secvențială descrisă în secțiunile 4.1.3.5.5.3 și 4.1.3.5.5.4, care utilizează o sumă ponderată prin multiplicarea cu un factor a concentrațiilor componentelor din categoria 1 de toxicitate acută și categoria 1 de toxicitate cronică în locul simplei adunări a procentelor. Aceasta înseamnă că concentrația de toxicitate acută de categoria 1 din coloana din stânga a tabelului 4.1.1 și concentrația de toxicitate cronică de categoria 1 din coloana din stânga a tabelului 4.1.2 sunt multiplicate cu un factor […] corespunzător.

[…]”

Istoricul litigiului

6 Din istoricul cauzei, expus la punctele 1-8 din hotărârea atacată, reiese că CTPHT este reziduul rezultat în urma distilării gudronului de huilă la temperatură înaltă. Această substanță face parte dintre substanțele cu compoziție necunoscută sau variabilă, produse de reacție complexă sau materiale biologice (denumite în continuare „substanțe UVCB”).

7 În luna septembrie 2010, Regatul Țărilor de Jos a supus Agenției Europene pentru Produse Chimice (ECHA) un dosar în care se propunea clasificarea CTPHT printre substanțele cancerigene de categoria 1A (H350), mutagene de categoria 1B (H340), toxice pentru reproducere de categoria 1B (H360FD), cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

8 La 2 octombrie 2013, Comisia a adoptat regulamentul în litigiu. În temeiul articolului 1 punctul 2 litera (a) subpunctul (i) și litera (b) subpunctul (i) din acest regulament coroborat cu anexele II și IV la acesta, CTPHT a fost, între altele, clasificat printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410). În temeiul articolului 3 alineatul (3) din regulamentul menționat, această clasificare este aplicabilă de la 1 aprilie 2016.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

9 Bilbaína de Alquitranes SA, Deza a.s., Industrial Química del Nalón SA, Koppers Denmark A/S, Koppers UK Ltd, Koppers Netherlands BV, Rütgers basic aromatics GmbH, Rütgers Belgium NV, Rütgers Poland sp. z o.o., Bawtry Carbon International Ltd, Grupo Ferroatlántica SA, SGL Carbon GmbH (Germania), SGL Carbon GmbH (Austria), SGL Carbon, SGL Carbon SA, SGL Carbon Polska S.A., ThyssenKrupp Steel Europe AG și Tokai erftcarbon GmbH (denumite în continuare, împreună, „Bilbaína și alții”) au formulat o acțiune în anulare a regulamentului în litigiu, în susținerea căreia au invocat trei motive, dintre care al doilea este întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a Comisiei cu privire la nivelul de toxicitate al CTPHT.

10 În hotărârea atacată, Tribunalul a considerat în esență că Comisia săvârșise o astfel de eroare întrucât aceasta nu și-a îndeplinit obligația de a lua în considerare toate elementele și circumstanțele pertinente astfel încât să țină seama în mod corespunzător de proporția în care 16 constituenți hidrocarburi aromatice sunt prezenți în CTPHT și de efectele lor chimice.

11 Prin urmare, Tribunalul a admis al doilea aspect al celui de al doilea motiv al acțiunii și a anulat regulamentul în litigiu în măsura în care clasifică CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

Concluziile părților și procedura în fața Curții

12 Comisia solicită Curții anularea hotărârii atacate, trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal și soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată aferente prezentei cauze.

13 Bilbaína și alții solicită Curții respingerea recursului sau trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului, chiar și în ipoteza în care acesta ar fi admis în parte.

14 ECHA solicită Curții anularea hotărârii atacate, trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal și soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată aferente prezentei cauze.

15 Guvernul danez solicită Curții anularea hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal.

16 Guvernul german solicită Curții anularea hotărârii atacate, trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal și soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată aferente prezentei cauze.

17 Guvernul neerlandez solicită Curții anularea hotărârii atacate.

18 Prin Ordonanța vicepreședintelui Curții din 7 iulie 2016, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P-R, nepublicată, EU:C:2016:597), cererea de suspendare a executării regulamentului în litigiu formulată la 24 martie 2016 de Bilbaína și alții a fost respinsă.

Cu privire la recurs

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe un viciu de motivare

Argumentele părților

19 Comisia susține că motivele expuse la punctele 31-34 din hotărârea atacată sunt afectate de un viciu de motivare din cauza caracterului lor contradictoriu sau ambiguu. Ea arată că aceste motive nu permit să se înțeleagă dacă Tribunalul a anulat regulamentul în litigiu deoarece Comisia a recurs a metoda însumării sau deoarece a săvârșit o eroare în aplicarea acestei metode.

20 La punctul 34 din hotărârea atacată, Tribunalul pare să fi reproșat Comisiei că s-a sprijinit mai degrabă pe caracteristicile constituenților CTPHT decât pe caracteristicile acestei substanțe luate în ansamblu, sugerând astfel că recurgerea la metoda însumării era eronată. În schimb, la punctul 22 din hotărâre, Tribunalul ar fi indicat că motivul formulat de Bilbaína și alții viza principiul aplicării acestei metode. În plus, la punctele 32 și 33 din hotărârea menționată, Tribunalul ar fi indicat că Comisia ar fi trebuit să ia în considerare solubilitatea scăzută a substanței luate în ansamblu atunci când a aplicat metoda însumării.

21 Bilbaína și alții contestă argumentația Comisiei.

Aprecierea Curții

22 Din jurisprudența constantă a Curții reiese că obligația de motivare care revine Tribunalului îi impune să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul pe care l-a urmat, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile deciziei adoptate, iar Curții să își exercite controlul jurisdicțional (a se vedea printre altele Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, EU:C:2004:6, punctul 372, precum și Ordonanța din 1 iunie 2017, Universidad Internacional de la Rioja/EUIPO, C-50/17 P, nepublicată, punctul 12).

23 La punctul 30 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că „Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere prin aceea că, clasificând CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410) pe baza constituenților săi, nu și-a îndeplinit obligația de a lua în considerare toate elementele și împrejurările relevante astfel încât să țină seama în mod corespunzător de proporția în care cei 16 constituenți [hidrocarburi aromatice policiclice] sunt prezenți în CTPHT și de efectele lor chimice”.

24 Din cuprinsul punctelor 31-34 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul a apreciat că nici Comisia, nici ECHA nu au fost în măsură să stabilească că „Comisia a luat în considerare faptul că, potrivit punctului 1.3 din documentul de informare [anexat la avizul Comitetului pentru evaluarea riscurilor al ECHA], intitulat „Proprietăți fizico-chimice”, constituenții CTPHT erau eliberați din această substanță numai într-o măsură limitată și că respectiva substanță era foarte stabilă”.

25 Această apreciere se bazează pe două elemente. Primul, expus la punctul 33 din hotărârea atacată, ține de împrejurarea că nu reieșea nici din avizul Comitetului pentru evaluarea riscurilor al ECHA (denumit în continuare „avizul CER”), nici din documentul de informare anexat la acest aviz că s-a ținut seama de solubilitatea scăzută în apă a CTPHT. Al doilea element, expus la punctul 34 din aceeași hotărâre, este constatarea că clasificarea CTPHT se baza pe prezumția potrivit căreia 16 constituenți, reprezentând 9,2 % din CTPHT, se puteau dizolva în apă, în condițiile în care, potrivit documentului de informare anexat la avizul CER, nivelul maxim de solubilitate în apă a acestei substanțe este 0,0014 %.

26 Punctele 31-34 din hotărârea atacată se bazează pe o motivare care arată, astfel, în mod clar și univoc faptul că Tribunalul nu a considerat că Comisia, adoptând regulamentul în litigiu, a recurs în mod eronat la metoda însumării. Statuând, prin motivele expuse la punctele 31-34 din această hotărâre, că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere la aplicarea metodei însumării, Tribunalul și-a motivat decizia corespunzător cerințelor legale.

27 Prin urmare, primul motiv de recurs trebuie respins ca fiind nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea Regulamentului nr. 1272/2008

28 Al doilea motiv de recurs cuprinde două aspecte. Primul aspect al acestui motiv se întemeiază pe premisa potrivit căreia Tribunalul a apreciat că Comisia a recurs în mod eronat la metoda însumării. Însă, întrucât această premisă este eronată, astfel cum s-a statuat la punctul 26 din prezenta hotărâre, acest prim aspect trebuie respins de la bun început. Prin urmare, trebuie examinat al doilea motiv din perspectiva celui de al doilea aspect.

Argumentele părților

29 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, Comisia critică motivele prin care Tribunalul, la punctele 31-34 din hotărârea atacată, a apreciat că Comisia săvârșise o eroare vădită de apreciere.

30 Comisia susține că faptul de a lua în considerare solubilitatea CTPHT în ansamblul său este incompatibil cu metoda însumării, care se bazează pe analiza constituenților acestei substanțe. Ea arată că ipoteza potrivit căreia constituenții unei substanțe se dizolvă în apă este inerentă metodei însumării. În aplicarea acestei metode, s-ar prezuma astfel că constituenții sunt pe deplin solubili, întrucât solvabilitatea lor ar fi deja integrată în amonte, la evaluarea toxicității lor. Faptul că cei 16 constituenți luați în considerare în speță nu ar reprezenta decât 9,2 % din CTPHT ar fi lipsit de pertinență, din moment ce nu s-ar impune la aplicarea acestei metode nici luarea în considerare a unui număr mare de constituenți, nici ca constituenții luați în considerare să reprezinte o proporție importantă a substanței. Ar conta numai să se verifice, prin metoda însumării, dacă sunt atinse pragurile fixate de Regulamentul nr. 1272/2008, fără ca în această privință Comisia să dispună de vreo marjă de apreciere. Tribunalul ar fi săvârșit, așadar, o eroare de drept reproșând Comisiei că nu a luat în considerare elemente care nu sunt prevăzute de metoda însumării vizată la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008.

31 În opinia Bilbaína și alții, din moment ce CTPHT prezintă o solubilitate scăzută în apă, Tribunalul ar fi ridicat în mod întemeiat problema dacă metoda însumării ajungea la soluția corectă. Ideea potrivit căreia Comisia ar fi prinsă în lațul unei proceduri care îi interzice să ia în considerare elemente de fapt care infirmă ipoteza teoretică pe care stăruie să o urmeze ar risca să conducă la rezultate absurde, injuste și nefondate din punct de vedere științific.

32 Guvernele danez și german aprobă metodologia urmată de Comisie. Punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 nu ar impune să se țină seama de solubilitatea amestecului în ansamblul său, contrar celor statuate de Tribunal în hotărârea atacată.

Aprecierea Curții

33 Al doilea aspect al celui de al doilea motiv de recurs ridică problema dacă, atunci când aplică metoda însumării pentru a stabili dacă o substanță UVCB ține de categoriile de toxicitate acută și de toxicitate cronică pentru mediul acvatic, Comisia este ținută să își limiteze aprecierea doar la elementele vizate în mod expres la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008, cu excluderea oricărui alt element, sau, dimpotrivă, dacă trebuie, în temeiul obligației sale de diligență, să examineze cu grijă și cu imparțialitate și alte elemente, care, deși nu sunt vizate în mod expres de dispozițiile respective, sunt totuși pertinente.

34 Trebuie amintit în această privință, astfel cum a statuat în esență Tribunalul la punctul 23 din hotărârea atacată, că, pentru a putea efectua clasificarea unei substanțe în temeiul Regulamentului nr. 1272/2008, ținând cont de evaluările tehnice complexe pe care Comisia trebuie să le realizeze, acesteia trebuie să îi fie recunoscută o largă putere de apreciere (Hotărârea din 18 iulie 2007, Industrias Químicas del Vallés/Comisia, C-326/05 P, EU:C:2007:443, punctul 75, și Hotărârea din 21 iulie 2011, Etimine, C-15/10, EU:C:2011:504, punctul 60).

35 Exercitarea acestei puteri nu se sustrage totuși controlului jurisdicțional. Mai precis, atunci când o parte invocă săvârșirea de către instituția competentă a unei erori vădite de apreciere, instanța Uniunii Europene trebuie să verifice dacă această instituție a examinat atent și imparțial toate elementele relevante ale cauzei pe care se bazează această apreciere (a se vedea în special Hotărârea din 21 noiembrie 1991, Technische Universität München, C-269/90, EU:C:1991:438, punctul 14, Hotărârea din 18 iulie 2007, Industrias Químicas del Vallés/Comisia, C-326/05 P, EU:C:2007:443, punctul 77, Hotărârea din 6 noiembrie 2008, Țările de Jos/Comisia, C-405/07 P, EU:C:2008:613, punctul 56, precum și Hotărârea din 22 decembrie 2010, Gowan Comércio Internacional e Serviços, C-77/09, EU:C:2010:803, punctul 57). Această obligație de diligență este astfel inerentă principiului bunei administrări și se aplică în mod general activității administrației Uniunii (Hotărârea din 4 aprilie 2017, Ombudsmanul/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, punctul 34; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 29 martie 2012, Comisia/Estonia, C-505/09 P, EU:C:2012:179, punctul 95).

36 În speță este cert că clasificarea unei substanțe UVCB din perspectiva pericolelor pe care le prezintă pentru mediul acvatic trebuie stabilită în conformitate cu acele dispoziții ale Regulamentului nr. 1272/2008 care reglementează clasificarea amestecurilor. Din cuprinsul punctului 4.1.3.2 din anexa I la acest regulament reies următoarele:

„Clasificarea pericolelor pentru mediul acvatic se face secvențial și depinde de tipul de informații disponibile pentru un anumit amestec și componentele acestuia. […]

Elementele abordării secvențiale includ:

– clasificarea pe baza amestecurilor testate;

– clasificarea pe baza principiilor de corelare;

– metoda «sumei componenților clasificați» și/sau aplicarea unei «formule de aditivitate».”

37 Acest punct stabilește o ordine de prioritate descrescătoare între aceste trei metode. Atunci când, precum în speță, datele disponibile nu permit să se recurgă la primele două metode, clasificarea unei substanțe UVCB trebuie, așadar, determinată pe baza metodei însumării, potrivit modalităților definite la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008.

38 Pentru categoriile de toxicitate acută 1 și de toxicitate cronică 1, această metodă constă în esență în calcularea sumei concentrațiilor constituenților clasificați în aceste categorii, înmulțite cu un factor M. Acest factor M sporește cu un ordin de mărime în mod invers proporțional cu nivelul de toxicitate al substanței în cauză, iar aceasta pentru a reflecta faptul că substanțele care țin de aceste categorii de pericol „contribuie la toxicitatea amestecului chiar și la o concentrație redusă și, în mod normal, au o pondere ridicată în aplicarea metodei de însumare a clasificărilor”, potrivit punctului 4.1.3.5.5.1 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008. Dacă suma concentrațiilor ponderate ale factorului M este superioară sau egală cu 25 %, substanța în cauză se clasifică la toxicitate acută de categoria 1 sau la toxicitate cronică de categoria 1.

39 Este adevărat că punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 nu ia în considerare recurgerea la alte criterii decât cele vizate în mod expres la această dispoziție. Cu toate acestea, este necesar să se constate că nicio dispoziție nu interzice în mod expres luarea în considerare a altor elemente susceptibile să fie pertinente pentru clasificarea unei substanțe UVCB.

40 În plus, acest punct 4.1.3.5.5 trebuie replasat în contextul său.

41 Potrivit punctului 4.1.3.1 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008, abordarea urmată pentru clasificarea amestecurilor, descrisă anterior în mod sumar la punctul 38 din prezenta hotărâre, „[se aplică, după caz, p]entru a utiliza toate datele disponibile în scopul clasificării pericolelor pentru mediul acvatic prezentate de un amestec”. Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 73 din concluzii, utilizarea expresiilor „după caz” („where appropriate”, în versiunea în limba engleză a acestui punct) și „toate datele disponibile” tinde să infirme interpretarea potrivit căreia luarea în considerare a altor informații decât cele reținute în mod expres în cadrul metodei însumării ar trebui, în orice circumstanțe, să fie exclusă.

42 Pe de altă parte, din considerentele (4)-(8) ale Regulamentului nr. 1272/2008 rezultă că legiuitorul Uniunii a avut intenția „de a contribui la armonizarea globală a criteriilor de clasificare și etichetare, nu numai la nivelul ONU, ci și prin includerea în legislația comunitară a criteriilor GHS convenite la nivel internațional”. În acest scop, anexa I la acest regulament reproduce în mod identic cvasitotalitatea dispozițiilor GHS.

43 Or, așa cum a subliniat avocatul general la punctul 79 din concluzii, reiese din textul însuși al GHS, în special din anexa 9 la acesta, intitulată „Document ghid privind pericolele pentru mediul acvatic”, că abordarea metodologică indicată pentru stabilirea clasificării pericolelor pentru mediul acvatic pe care le reprezintă unele substanțe este delicată în special din cauza faptului că „termenul substanță acoperă o paletă largă de produse chimice, dintre care un număr important sunt foarte dificil de clasificat potrivit unui sistem care se bazează pe criterii rigide”. Acest document subliniază astfel „problemele de interpretare complexe, chiar pentru experți,” pe care le suscită clasificarea, în special clasificarea substanțelor denumite „complexe sau cu componenți multipli”, ale căror „caracteristici de biodegradare, de bioacumulare, de coeficient de partiție și de solubilitate în apă ridică toate probleme de interpretare, în măsura în care fiecare componentă a amestecului se poate comporta diferit”.

44 Autorii acestui document au înțeles, așadar, să atragă astfel atenția asupra limitărilor inerente criteriilor metodologice prevăzute de GHS de clasificare a pericolelor pentru mediul acvatic în ceea ce privește anumite substanțe, caracterizate în special prin complexitate, prin stabilitate sau prin hidrosolubilitatea lor scăzută.

45 Legiuitorul Uniunii a integrat dispozițiile GHS în anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 fără a manifesta intenția de a se îndepărta de la această abordare. În aceste condiții, nu se poate considera că, integrând astfel GHS în Regulamentul nr. 1272/2008, legiuitorul Uniunii face abstracție de aceste limitări metodologice.

46 Aplicarea strictă și automată a metodei însumării în toate circumstanțele poate conduce la subevaluarea toxicității pentru mediul acvatic a unei substanțe UVCB, ai cărei constituenți sunt în număr mic cunoscuți. Un asemenea rezultat nu poate fi considerat compatibil cu finalitatea de protecție a mediului și a sănătății umane urmărită de Regulamentul nr. 1272/2008.

47 Trebuie, așadar, să se considere că, atunci când aplică metoda însumării pentru a stabili dacă o substanță UVCB se încadrează în categoriile de toxicitate acută și de toxicitate cronică pentru mediul acvatic, Comisia nu este ținută să își limiteze aprecierea numai la elementele vizate în mod expres la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008, cu excluderea oricărui alt element. În conformitate cu obligația sa de diligență, Comisia este ținută să examineze cu grijă și cu imparțialitate și alte elemente, care, deși nu sunt vizate în mod expres de dispozițiile respective, sunt totuși pertinente.

48 În speță, Comisia, susținută de ECHA și de guvernele danez și german, arată că solubilitatea scăzută a CTPHT este lipsită de pertinență în vederea aplicării metodei însumării. Ea consideră astfel că metoda însumării ține seama indirect de solubilitatea constituenților care se încadrează în categoriile de pericole pentru mediul acvatic „toxicitate acută” și „toxicitate cronică”.

49 Chestiunea dacă solubilitatea scăzută a CTPHT poate fi considerată pertinentă și trebuie, pe acest temei, să fie luată în considerare în vederea clasificării pericolelor pentru mediul acvatic reprezentate de această substanță este una de calificare juridică a unor fapte, care este de competența Curții în cadrul controlului exercitat în recurs.

50 Motivul din hotărârea atacată care figurează la punctul 28 din aceasta, potrivit căruia, „pentru a considera că o substanță intră în categoriile de toxicitate acută sau cronică, această substanță, iar nu numai constituenții acesteia, trebuie să îndeplinească criteriile de clasificare”, nu este contestat.

51 Metoda de clasificare vizată la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 se bazează pe ipoteza potrivit căreia constituenții luați în considerare sunt 100 % solubili. Pe baza acestei ipoteze, această metodă a însumării presupune că există un nivel de concentrație a constituenților sub care pragul de 25 % nu poate fi atins și constă astfel în a calcula suma concentrațiilor constituenților care se încadrează în categoriile de toxicitate acută sau cronică, ponderate, fiecare, de factorul M care corespunde profilului lor de toxicitate.

52 Însă este inerent acestei metode faptul că pierde din fiabilitate în situații în care suma ponderată a constituenților depășește nivelul de concentrație care corespunde pragului de 25 % într-o proporție inferioară raportului dintre nivelul de solubilitate observat la substanța în cauză luată în ansamblul său și nivelul de solubilitate ipotetic de 100 %. Astfel, în asemenea situații devine posibil ca metoda însumării să ajungă, în cazuri particulare, la un rezultat superior sau inferior nivelului corespunzător pragului legal de 25 %, după cum este luat în considerare nivelul de solubilitate ipotetic al constituenților sau cel al substanței luate în ansamblul său.

53 Este cert că din tabelul 7.6.2 din anexa I la raportul anexat la avizul CER reiese că, pe de o parte, metoda însumării conduce la rezultatul de 14 521 % și că, pe de altă parte, acest rezultat este de 581 de ori superior nivelului minim impus pentru a fi atins pragul de 25 % după ponderarea prin factorii M. Nu se contestă nici că reiese, în plus, din cuprinsul punctului 1.3 din acest document, intitulat „Proprietăți fizico-chimice”, că nivelul maxim de solubilitate în apă a CTPHT era de 0,0014 %, cu alte cuvinte, un nivel de aproximativ 71 000 de ori inferior nivelului de solubilitate ipotetic de 100 % utilizat pentru constituenții luați în considerare.

54 Prin urmare, fără a săvârși o denaturare sau o eroare de calificare juridică a faptelor, Tribunalul a apreciat, la punctul 34 din hotărârea atacată, că, „[a]stfel, presupunând că toți acești constituenți se dizolvă în apă, Comisia și-a întemeiat în esență clasificarea în cauză pe premisa că 9,2 % din CTPHT se putea dizolva în apă. Cu toate acestea, astfel cum se poate observa din cuprinsul punctului 1.3 din documentul de fundamentare [anexat la avizul CER], o astfel de valoare nu este realistă, având în vedere că nivelul maxim este de 0,0014 %”.

55 Constatând, la punctul 32 din această hotărâre, că „nici Comisia, nici ECHA nu au reușit să demonstreze […] că […] Comisia a luat în considerare faptul că, în conformitate cu punctul 1.3 din documentul de fundamentare [anexat la avizul CER], intitulat «Proprietăți fizico-chimice», constituenții CTPHT erau eliberați din această substanță numai într-o măsură limitată și că respectiva substanță era foarte stabilă”, Tribunalul a statuat fără a săvârși o eroare de drept, la punctul 30 din hotărârea menționată, că „Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere prin aceea că, întrucât a clasificat CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410) pe baza constituenților săi, ea nu și-a îndeplinit obligația de a lua în considerare toate elementele și toate împrejurările relevante astfel încât să țină seama în mod corespunzător de proporția în care cei 16 constituenți […] sunt prezenți în CTPHT și de efectele lor chimice”.

56 Al doilea motiv de recurs trebuie, așadar, respins ca fiind nefondat.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea limitelor controlului jurisdicțional și pe o denaturare a elementelor de probă

57 Comisia declară că a adoptat regulamentul în litigiu pe baza unui larg evantai de elemente științifice. Ar fi vorba despre elemente foarte complexe, care ar justifica aplicarea metodei însumării. Pentru a infirma evaluarea Comisiei, Tribunalul, la punctul 34 din hotărârea atacată, nu ar fi reținut din acest vast ansamblu de elemente științifice și tehnice decât fraza potrivit căreia 9,2 % din CTPHT se poate dizolva în apă. Or, acest element ar fi inerent metodei însumării. Considerând, la punctul 34 menționat, că nivelul maxim de solubilitate a CTPHT în ansamblul său este de 0,0014 %, Tribunalul ar fi substituit propria apreciere celei a Comisiei. În plus, acționând astfel, Tribunalul ar fi denaturat elementele de probă în temeiul cărora a fost adoptat regulamentul în litigiu.

58 Trebuie constatat însă că acest al treilea motiv de recurs se bazează pe o lectură eronată a hotărârii atacate. La punctul 34 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a substituit propria apreciere a elementelor de fapt de ordin științific și tehnic celei a autorităților Uniunii. În aplicarea jurisprudenței constante privind întinderea controlului jurisdicțional, amintită la punctul 35 de mai sus, aprecierea

Tribunalului, întemeiată pe datele provenite din documentul de informare anexat la avizul CER, a vizat exclusiv chestiunea de natură procedurală constând în a determina dacă, efectuând clasificarea CTPHT, Comisia și-a îndeplinit obligația de a lua în considerare toate elementele și circumstanțele pertinente.

59 În consecință, al treilea motiv trebuie respins ca nefondat.

60 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că recursul trebuie să fie respins în ansamblul său.

Cu privire la cheltuielile de judecată

61 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

62 Articolul 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, prevede că statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu vor suporta propriile cheltuieli de judecată.

63 Articolul 184 alineatul (4) din Regulamentul de procedură prevede că, în cazul în care un intervenient în primă instanță participă la procedură, Curtea poate decide ca acesta să suporte propriile cheltuieli de judecată.

64 Întrucât Bilbaína și alții au solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta a căzut în pretenții, se impune obligarea Comisiei să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Bilbaína și alții, inclusiv cele aferente procedurii privind măsurile provizorii în care s-a dat Ordonanța vicepreședintelui Curții din 7 iulie 2016, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P-R, nepublicată, EU:C:2016:597).

65 Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Regatul Țărilor de Jos, intervenientе în recurs, suportă propriile cheltuieli de judecată.

66 ECHA, intervenientă în primă instanță, suportă propriile cheltuieli de judecată.

67 GrafTech Iberica SL, intervenientă în primă instanță, întrucât a participat la procedura orală fără a solicita obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Comisia Europeană să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Bilbaína de Alquitranes SA, de Deza a.s., de Industrial Química del Nalón SA, de Koppers Denmark A/S, de Koppers UK Ltd, de Koppers Netherlands BV, de Rütgers basic aromatics GmbH, de Rütgers Belgium NV, de Rütgers Poland sp. z o.o., de Bawtry Carbon International Ltd, de Grupo Ferroatlántica SA, de SGL Carbon GmbH (Germania), de SGL Carbon GmbH (Austria), de SGL Carbon, de SGL Carbon SA, de SGL Carbon Polska S.A., de ThyssenKrupp Steel Europe AG și de Tokai erftcarbon GmbH, inclusiv cele aferente procedurii privind măsurile provizorii în care s-a dat Ordonanța vicepreședintelui Curții din 7 iulie 2016, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P-R, nepublicată, EU:C:2016:597).

3) **Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania și Regatul Țărilor de Jos suportă propriile cheltuieli de judecată.**

4) **GrafTech Iberica SL și Agenția Europeană pentru Produse Chimice suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături